

MEMORANDUM

Van: Directeur-Generaal Europese Samenwerking ^{1/3}_{8/4}
Aan: MP en M via S
Onderwerp: Ontbijtgesprek Mevrouw Thatcher/
Europese Raad

Datum: 1 maart 1984

cc. - T via S
- Plv. DGES
- DIE

Algemeen

De vooruitzichten voor de komende Europese Raad lijken, zeker vergeleken bij de toestand vlak na Athene, enigszins aan perspectief te hebben gewonnen. Hiervoor zijn drie factoren aan te wijzen:

- de persoonlijke inzet van President Mitterrand, die kennelijk voornemens is een uiterste poging te doen, wellicht in de vorm van conclusies à prendre ou à laisser, om een oplossing te forceren;
- de sfeer van toegenomen vertrouwen na de informele bijeenkomst van de Ministers van BZ in La Celle St. Cloud, waar tevens werd besloten tot een hervatting van het multilaterale overleg in het Coreper en de Algemene Raad;
- de bewegingen die bespeurbaar zijn in het kader van de landbouwraad en de krachtige leiding die Frankrijk aan de werkzaamheden aldaar geeft.

Ten aanzien van de eerste factor moet worden opgemerkt dat wij geen nader inzicht hebben in het huidige denken van de Franse President. Onzeker is steeds in hoeverre zijn ministers in dit opzicht volledig zijn geïnformeerd. Bij het begin van zijn toernee langs de hoofdsteden bleek de aanpak van Mitterrand nog betrekkelijk mager van inhoud te zijn, hoewel de richting goed leek te zijn gekozen. Wij mogen ervan uitgaan dat zijn denken sindsdien aan diepte heeft gewonnen en dat hij met name heeft gepoogd om over hoofdzaken tot overeenstemming te komen met de BRD. Details dienaangaande zijn ons echter niet bekend.

Wat de tweede factor betreft kan het feit dat het Coreper ten lange leste aan het werk is gezet en dat de Fransen de komende Algemene Raad vrijwel geheel willen benutten voor de voorbereiding van de Europese Raad, zonodig met inschakeling met nog een extra dag informeel overleg van de Ministers van BZ, eveneens als een bemoedigend teken worden opgevat.

Wat tenslotte de landbouw betreft lijkt nu eindelijk een overeenstemming over de MCB-afbraak binnen handbereik te liggen en daarmee kan het gehele pakket in beweging komen. Het vereist echter wel enige verbeeldingskracht om zich voor te stellen dat geen enkel landbouwonderwerp ter beslissing zou worden voorgelegd aan de Europese Raad en het gevaar is steeds aanwezig dat, wanneer één lid-staat een punt wil aanhouden tot de ER, dit onvermijdelijk zal leiden tot overheveling van een groot pakket vraagstukken naar dat niveau.

Tenslotte moet er op worden gewezen dat er de laatste dagen een aantal ontmoetingen van de regeringsleiders hebben plaatsgevonden, met name Kohl/Mitterrand en Kohl/Thatcher, waarover geen enkele informatie beschikbaar is. Wellicht dat deze besprekingen weinig hebben opgeleverd, maar men ontkomt niet geheel aan het gevoel dat, terwijl wij tot voor kort redelijk goed waren geïnformeerd over de talrijke bilaterale gesprekken, dit in de afgelopen tien dagen minder het geval is.

Meer in het bijzonder

1. Budgettaire discipline

De aandacht is thans geconcentreerd op een nieuw voorstel terzake van de Europese Commissie, dat met name ten aanzien van de Londense norm voor de landbouwuitgaven wel goed is, maar op het punt van de algemene begrotingsbeheersing zwak uit de verf is gekomen. Het zal nog een hele toer zijn dit gedeelte voldoende te versterken, met name gezien de weerstand van Italië, Griekenland, Ierland en Denemarken die "kicking and screaming" over de streep getrokken zullen moeten worden. De gedachte van President Mitterrand om het MSP een meer algemene werking te geven is door de Fransen niet nader uitgewerkt en het is onzeker of deze suggestie nog actueel is. Vooruitzichten van dit dossier: redelijk goed.

2. Eigen middelen

De keuze is hier als vanouds: is aan de voorwaarden voldaan en, zo ja, met hoeveel worden de EM uitgebreid? Het meest gehoorde percentage is dat van 0,4% BTW, maar de Commissie schijnt zojuist bevallen te zijn van een voorstel waarin gepleit wordt voor een hoger percentage. De overweging de Gemeenschap te behoeden voor een al te spoedige terugkeer van de budgettaire perikelen waarin zij nu verkeert, kan pleiten voor een wat ruimer percentage, bv. 0,5 of 0,6. Dit is echter iets wat pas op het laatste moment besloten behoeft te worden.

3. Budgettaire onevenwichtigheden

Hier is relatief weinig voortgang mee geboekt, behalve in die zin dat de gedachte veld heeft gewonnen de werkingsduur van een nieuwe regeling gelijk te laten lopen met de periode gedurende welke de nieuwe EM voldoende zullen zijn. Men kan dit effectueren door het besluit terzake op te nemen in het nieuwe eigen middelenbesluit, maar of Frankrijk deze formule, die continuering inhoudt van het arrangement tenzij het wordt beëindigd, zal aanvaarden staat nog te bezien.

Ten aanzien van de hoogte van de compensatie blijft de situatie moeilijk. Een richtbedrag van 1000 miljoen ECU lijkt wel het maximaal haalbare, met dien verstande dat door de werking van een passend systeem het VK recht zou hebben op een hogere uitkering, indien het tekort zou toenemen. Enige hoop kan ontleend worden aan de gematigde opstelling van Mevrouw Thatcher tijdens de laatste uren van de ER te Athene en uit het feit dat ondershandse indicaties aangeven dat men in Londen een bedrag van \pm 1250 miljoen ECU in het hoofd heeft.

4. Landbouw

De grote vraag is hier of de Ministers van Landbouw er inderdaad in zullen slagen een oplossing te vinden voor de MCB-afbraak, de prijsvoorstellen, de beperkingen in de zuivelsector en de ombuigingen in de andere sectoren. Deze reeks houdt een opklimmende graad van moeilijkheden in en het is nu reeds wel zeker dat ten aanzien van de andere produkten dan zuivel er slechts zeer bescheiden resultaten uit de bus zullen komen. In de zuivelsector blijft men oplopen tegen de verzoeken van Ierland, Italië, Griekenland en Luxemburg voor een uitzondering. Een kleine marge van flexibiliteit is te vinden in het uitsmeren van de periode gedurende welke men de produktie moet terugbrengen tot het overeengekomen niveau (98 miljoen ton melk?), maar ieder uitstel is financieel in hoge mate bezwaarlijk. In een finaal pakket zullen met name de Italianen onder zware druk moeten worden gezet. De Italiaanse collega's van De Zeeuw schijnen zich dat wel bewust te zijn.

5. Uitbreiding

Geen commentaar in dit stadium nodig.

6. Nieuw beleid

Volstaan moge worden met de verwijzing naar de ontwerpbrief aan de leden van de ER.

Hoofdaccenten van gesprek met Mevrouw Thatcher

Een van de doeleinden van het gesprek zou moeten zijn uit te vinden hoe Mevrouw Thatcher tegen de perspectieven voor de ER aankijkt en of zij dezelfde finale bereidheid tot een compromis bezit waarvan zij tenslotte in Athene leek blijk te geven. In dit opzicht zou het ook interessant zijn te vernemen wat haar gesprek met de Bondskanselier heeft opgeleverd, aangezien de Engelse positie steeds gebaseerd is geweest op werkelijke of vermeende steun die door Duitsland zou worden verleend. Als Frankrijk erin geslaagd zou zijn de Bondsrepubliek (mede door een concessie t.a.v. de MCB's) te brengen tot een afzien van speciale financiële privileges (vrijstelling van meebetaling aan Engelse compensatie en een plafonnering voor de Duitse bijdrage), dan zou het VK aanzienlijk meer geïsoleerd staan en zou de bereidheid om op realistische wijze tot een akkoord te komen groter moeten zijn.

Een tweede hoofddoel zou moeten zijn Mevrouw Thatcher ervan te doordringen dat op het punt van de financiële onevenwichtigheden de keuze van het systeem er niet veel toe doet, aangezien de meting van het zgn. tekort toch een vrij willekeurige zaak blijft en de Griekse en Duitse systemen voldoende uitkomst kunnen leveren. Voorts zou zij moeten beseffen dat een bedrag van ± 1000 miljoen ECU (met risksharing) een aanvaardbare tegemoetkoming zou zijn. Deze is weliswaar lager dan wat het VK redelijk acht, maar daar zou tegenover staan dat gedurende een lange reeks van jaren een fundamentele zekerheid wordt verschaft.

Ten aanzien van de landbouw zou gepoogd moeten worden van het VK een effectiever medewerking te verkrijgen bij het doorvoeren van reële bezuinigingen in andere sectoren dan de zuivel. Dit geldt met name het rundvlees, waar aanmerkelijk meer bezuinigingen mogelijk zijn dan de Commissie heeft voorgesteld en waar het VK tot dusver een wel erg terughoudende opstelling heeft gekozen. Een krachtige houding op dit punt maakt dat de Noordelijke landen op de komende ER met meer overtuigingskracht kunnen pleiten voor bezuinigingen in de Zuidelijke produktiesektoren.

Zelfs bij een voorspoedige afloop van de landbouwraad zal op dit laatste punt een nieuwe impuls moeten worden verschaft teneinde het totale bezuinigingspakket enigermate te verwezenlijken en te voorzien in besparingen die een alternatief kunnen vormen voor de af te wijzen belasting op oliën en vetten.
